

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

מצמיחים ניצנים

הצעות לפעילויות בתוכניות ניצנים
לגני הילדים

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

פתח דבר,

צוות ניצנים היקר,

אנו מאמינים כי להשקעה בחינוך מיטבי בגיל צעיר השפעה חשובה על איכות החיים של הילדים בצעירותם והיא נמשכת גם בבגרותם.

שנה חדשה בפתח ותוכניות "ניצנים" עם הפנים קדימה...

בתוכניות "ניצנים" שמים דגש בהעשרת עולמם של הילדים ובהתאמת התכנים והפעילויות לגילם.

מוצע לכם מבחר תכנים ופעילויות חינוכיות שיסייעו בידכם בעבודה עם התלמידים לאורך השנה.

התכנים והפעילויות שלפניכם אורגנו לפי תחומים: כישורי חיים, פיתוח מיומנויות, טיפוח חשיבה ויצירה ותחומי עניין מגוונים נוספים סביב מעגל השנה.

אתם מוזמנים להשתמש בכישוריכם ולהטות אוזן לנטיית ליבכם, ובעזרתם למצוא את דרכי הלמידה המתאימות לילדים שבצהרון שלכם. הקפידו שהלימוד יהיה חווייתי ויכלול התנסות במגוון התחומים. לימוד כזה יתרום לפיתוח הדמיון והכישורים של הילדים.

כל דרך ראויה כל עוד היא משרתת את המטרה - העשרת עולמו התרבותי והחברתי של הילד ובד בבד – את עולמו של הצוות החינוכי.

אנחנו רוצים להודות לכל השותפים בהכנת החומרים - התכנים והפעילויות נכתבו על ידי החינוך הקדם היסודי, החרדי והחינוך המיוחד.

מאחלים לכם,

שנה מהנה, פורייה ומוצלחת

חיים הלפרין

מנהל היחידה לתוכניות משלימות למידה

לילך ברקאי

ממונה על תוכנית הצהרונים
הלאומית

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

תוכן עניינים

5.....	התחלות
6.....	הצעות לפעילויות מגוונות
8.....	הצעות לפעילויות בתקופת ההסתגלות :
13.....	פעילויות להתמודדות עם מקום חדש, פרדה, עצבות וגעגוע
16.....	הצעות לפעילויות בנושא חגי תשרי - התחלות לראש השנה
18.....	הצעה לסדר יום
19.....	הצעות לפעילויות בחינוך החרדי
26.....	אוסף משחקים לתחילת שנה
34.....	דגשים לעבודה בימי חופשה
35.....	הצעות לנושאים מגוונים הקשורים לחג החנוכה :
36.....	תנועה בחנוכה
60.....	סתיו /חורף במגזר החרדי
60.....	הצעה לפעילות בתקופת הסתיו
70.....	הצעות לפעילויות לאביב ולחג הפסח
72.....	עקרונות להתאמת סדר היום בגנים לחינוך מיוחד
73.....	פעילות בתנועה עם בוא האביב וחג הפסח
86.....	מתחדשים ונהנים
89.....	5 ימים של חגיגת אביב
105.....	כמה טוב שנפגשנו

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

התחלות

פתיחת שנת הלימודים היא התחדשות לילדים, להוריהם ולצוותים החינוכיים, והיא מלווה ברגשות מעורבים: שמחה והתרגשות ולצידן חששות ודאגות.

כל הגננות והסייעות - ותיקות וחדשות - חולקות תחושות דומות של התרוממות רוח לקראת העשייה החינוכית המתחדשת לצד תהיות וחששות.

קשיים רבים עולים וצפים לגבי פתיחת השנה והשבועות הראשונים: ההסתגלות הרגשית והחברתית של ילדי הגן במסגרת החדשה (מקום חדש, צוות חדש וילדים חדשים), הפרדה מההורים, הבכי המתלווה לפרדה, הקושי הצפוי בהתמודדות עם הדרישות במסגרת החינוכית וגם במסגרת תוכנית "ניצנים", שמשלימה אותה ליום לימודים ארוך.

מסמך זה יסייע להכיר את קשיי ההסתגלות בימים הראשונים, ומתוך ההיכרות והמודעות – להקל על הצוות בארגון סדר היום והפעילויות בתחילת השנה.

כיצד להתחיל להכיר את הצוות של הבוקר ולבסס עימו את ההיכרות?

תכנון העשייה בצורה יעילה בשיתוף פעולה בין צוות הגן לצוות "ניצנים", תוך פירוט דרכי הפעולה המרכזיות. התכנון יתועד בתיק "ניצנים" אשר ימצא בגן במקום נגיש, והעתק ממנו יימסר למנהל/ת "ניצנים" ברשות.

לקראת פתיחת השנה יש:

להיפגש עם צוות הבוקר למפגש היכרות ותיאום ציפיות.

לתאם 3 מועדים לאורך השנה שבהם יתקיימו מפגשים משותפים של שני הצוותים.

לקבוע עם צוות הבוקר את הדרכים לקבלת מידע רלוונטי על הילדים ועל מקרים המצריכים התייחסות מיוחדת, כגון: אלרגיות, מחלות וכיוצא בזה.

לתכנן את החפיפה המתקיימת ב-20 הדקות האחרונות של 'יום הלימודים' הרשמי עם צוות הבוקר.

לתאם עם צוות הבוקר שבמהלך החפיפה (בפרק הזמן שיימשך עד שייאספו הילדים שלא נשארים בצהרון ויצטרפו כל הילדים המגיעים מגנים אחרים [בשעה 14:00]), הסייעות יארגנו, בעזרת הילדים התורנים, את הנחוץ לקראת ארוחת הצהריים.

לשם הקלה על הסתגלות הילדים מומלץ:

1. להעניק יחס אישי של הכלה ותמיכה לכל אחד מן הילדים.
2. להביע סובלנות רבה כלפי ילדים המגלים קשיים בשלב המעבר, להאמין בהם ולעודד אותם שהם יכולים להצליח להסתגל.
3. לאפשר לילדים ואף לעוזרים, באמצעות פעילויות חווייתיות, לבטא רגשות וקשיים שהם חווים.
4. לקיים פעילויות מהנות באמצעות שירי אצבעות ומשחק, דקלומים, סיפורים, משחקים והתנסויות שמטרתם לעזור לילדים לעבד את תהליכי הפרדה והמעבר.
5. ליצור אווירה רגועה ונינוחה שמשרה תחושת מוגנות וביטחון אצל הילדים והוריהם.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

מהם הדגשים לעבודה בצהרון?

יום הלימודים במסגרת תוכנית "ניצנים" בנוי כיחידה שלמה והרמונית, הפועלת לאורך כל השנה. סדר היום והפעילות יותאמו לצורכי הילדים תוך שימת דגש בפעילות הכוללת משחק וחוויה. על צוותי הגן להיות ערניים למצבי חיים משתנים של הילדים כגון עייפות, רעב וכדומה ולדאוג להתאמה אופטימלית של הפעילויות למצבים אלו.

יש לקיים חפיפה בין צוות הבוקר לצוות הצוהריים (כ-20 דקות). בארוחת הצוהריים ניתן לקיים פעילות חינוכית המקדמת כישורי חיים ואורח חיים בריא. יתר הזמן מיועד לפעילות חופשית של הילדים במרחבים החינוכיים בגן וגם לפעילות יזומה של גננת "ניצנים" בעקבות נושא/פרויקט שנת.

חוג העשרה חיצוני יתקיים פעמיים בשבוע, ויוקדש זמן לפעילות חופשית בחצר.

הצעות לפעילויות מגוונות

- ✓ **האזנה לסיפורים** מתוך ספרים שהילדים יבחרו מספריית הגן.
- ✓ **שירה וריקוד** לצלילי שירים המוכרים לילדים.
- ✓ **פעילויות תנועה במרחב הגן ובחצר** - אפשר להיעזר בחוברת **לא נפסיק לשחק**.
- ✓ **ציור חופשי במגוון סוגי צבעים על מגוון סוגי מצעים וביטוי במגוון חומרים**.
- ✓ **משחק חופשי בחצר הגן**.
- ✓ **בחינוך המיוחד** יושם דגש בתוכניות אישיות וגניות (תל"א, תח"י, תלג"ן).

• פעילות סביב נושאים שמעניינים את הילדים, לדוגמה:

- אוספים - ילדים יביאו לגן אוספים שלהם ויצגו אותם לפני חבריהם.
- תחביבים נוספים של ילדים.
- תחומי עניין של הילדים וכל נושא שעולה מעולמם ומעניין אותם.
- תיאטרון, תיאטרון בובות (חופשי, ובהשראת שירים וסיפורים).
- בישול ואפייה.
- פיסול בחומר.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

פעילויות חינוכיות וערכיות סביב ההזנה – חלק מהפעילות תיעשה בתורנות.

- **לפני הארוחה** – הילדים יקפידו על שטיפת הידיים. התורנים יארגנו ויערכו את השולחנות (בכלי אוכל לשימוש קבוע / בכלים חד-פעמיים), יכינו סלט ירקות ויציגו לפני ילדי הגן את תפריט ארוחת הצוהריים.
- **במהלך הארוחה** – התורנים יגישו את האוכל.
- **בסיום הארוחה** – התורנים יפנו את השולחנות ויכינו סלט פירות. הם גם יעצבו ויקשטו את תפריט ארוחת הצוהריים לארוחת של יום המחרת.
- **פעילות חופשית עם מגוון חומרים** - סדנה פתוחה להבעה וליצירה, במיוחד בחומרים בדגש סביבתי - שימוש חוזר ונוסף בחומרים.
- **ליקוט "שירון ניצנים"** שבו ירוכזו שירי הגן האהובים על הילדים. כדאי לשיר שירים, לאגוד אותם לשירון, לקשט שירון אישי. אפשר לשלוח את השירון בסופי השבוע לבתי הילדים ולהזמין את המשפחות להוסיף שירים.
- **משחקים בטעם של פעם בגן ובחצר** - גומי, חבל, מקל וכדור.
- **אימוץ פינה בחצר וטיפוחה עם הילדים** - פינה רכה ומחבקת להירגעות, מנוחה והפוגה.
- **פעילות מרגיעה** - שימוש באביזרים רכים, הרפיית הגוף תוך האזנה למוזיקה נעימה.

מומלץ להציג את תוכנית "ניצנים" בלוח ההורים של הגן, בתיאום עם הגננת האם. בלוח זה ניתן להציג את התפריט השבועי ותיעוד מן הפעילות המתקיימת בשעות הצוהריים, הן הפעילות החינוכית השוטפת הן הפעילות בחוגי ההעשרה.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

הצעות לפעילויות בתקופת ההסתגלות:

משחקי היכרות, שירי אצבעות

שיר שלום / יהודית פינקיאל

שלום X2

מה נשמע? X2

טוב תודה X2

כלל לא רע X2

מהלך הפעילות

- נדקלם את השורה הראשונה, והילדים יחזרו אחרינו. וכך הלאה בכל שורה משורות השיר.
- כנ"ל בצירוף קולות גוף. לדוגמה: במחאות כף או בטפיחות על הברכיים.
- כנ"ל בצירוף כלי נגינה.
- כנ"ל בשינויי הנגנה (צליל משתנה, מצבי רוח שונים).
- כנ"ל בשינויים בעוצמת השירה ("אני בשקט ואתם בקול רם" וכל הווריאציות האפשריות).
- ניתן לאחד הילדים להנחות במקום הגנת.
- נבצע את השיר על פי סדר הישיבה: בשורה הראשונה - הראשון מתחיל, וכולם אחריה. בשורה השנייה - הילד השני מתחיל וכולם אחריה, וכך הלאה.
- כל ילד יוסיף את שמו לפני השורה 'שלו'.

שלום לכם / מתוך פרפר נחמד

שלום לכם, שלום לכם, שלום לכם, שלום.
ומה שלומכם, ומה שלומכם, ומה שלומכם היום?
נחמד לי מאוד לראות אתכם.
נחמד לי מאוד לשיר לכם.
שלום לכם שלום, שלום לכם, שלום לכם שלום.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

- נלמד את השיר
- ניתן להחליף חלק מהמילים בשמות הילדים, למשל:
שלום לכם, שלום לכם....
נחמד לי מאוד לפגוש את **טל**
נחמד לי מאוד **גם עם רועי**
שלום לכם...

שיר פגישה / אפרת פרץ וליאורה שלזינגר

שלום לכם, שלום שלום,	עם כולכם יהיה נחמד.
נעים לפגוש אתכם היום.	כף אל כף, יד אל יד,
כף אל כף, יד אל יד,	נחזור וניפגש מייד מייד.

מהלך הפעילות

- נשב במעגל ונפעל בתנועות ידיים:
"שלום" – נושיט את יד ימין לפנים - כף היד תפנה כלפי מעלה.
"לכם" – נושיט יד שמאל לפנים באותה צורה.
"שלום" – נהפוך את יד ימין: כף היד תפנה כעת כלפי מטה.
"שלום" – נהפוך את יד שמאל, כנ"ל.
"נעים לפגוש" – נחבק את עצמנו.
"אתכם היום" – נושיט את שתי הידיים לפנים.
"כף אל כף" – נפגיש את שתי הידיים.
"יד אל יד" - ניתן יד לחברים היושבים לידינו.
"עם כולכם....נחמד" – נתנועע מצד אל צד.
- ניתן לשיר את השיר ולשלב בו את שמות הילדים בגן. לדוגמה: שלום למירי, שלום לטל, שלום למאיה ולעידן.
כף אל.....

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

פעילויות המשך

- כנ"ל, כשכל ילד מחזיק כלי נגינה ומציג את עצמו.

ההקלטה נמצאת בדיסק "אצבעות", הוצאה MCI, 1995

חמש אצבעות / שיר עממי

חמש אצבעות

יצאו לטייל

לקחו על גבן

תרמיל ומקל

טיפסו ועלו

על ראש גבעה

ו... – הופ!

נפלו אל הבקעה.

אופן ביצוע השיר בליווי האצבעות:

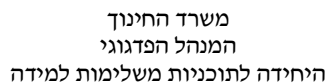
"חמש אצבעות יצאו לטייל" – אצבעות כף יד ימין מורות על אצבעות כף יד שמאל ומתהלכות על זרוע יד שמאל.

"לקחו על גבן תרמיל ומקל" – האצבעות ממשיכות לטפס על זרוע יד שמאל לכיוון הכתף.

"טיפסו ועלו על ראש גבעה" – האצבעות מטפסות על הראש.

"ו... – הופ! נפלו אל הבקעה" – האצבעות מתגלשות על גוף הילד ונעצרות בטבור ("פופיק").

נזמין את הילדים להציג את עצמם. הילדים שירצו ידקלמו את השיר "חמש אצבעות של..."
(שם הילד/ה)

יש לי פרפרים,

ויושבים על הגדר (שילוב הזרועות)

פרפרים עשרה (הידיים מושטות לצדדים)

**פכה הם עולים ויורדים בַּחֲזָרָה (האצבעות
"מרפרפות" למעלה ולמטה)**

פכה הם עולים

מתפזרים חיש מהר (האצבעות מתרחקות זו מזו)

ככה הם יורדים

בא הָרוּחַ, נִשְׁבַּף-פָּ-פָּ... (נושפים בפה)
נִשְׁאָרוּ תִשְׁעָה... (אחת האצבעות מתכופפת ו"נעלמת")

יש לי פרפרים, פרפרים תשעה...

(חוזרים על השיר בטור יורד עד שכל האצבעות מכופפות)

חוזרים על השיר בטור יורד לפי סדר ישיבת הילדים ובכל פעם משלבים בשיר את שם הילד/ה שאליו מגיעים.

יש ל... (שם הילד/ה) פרפרים תשעה.

משחק שרשרת

מציאת דבר משותף כגון צבע החולצה, נעל דומה, אבזם... וכך מתחברים בשרשרת.

משחק הבקבוק

מסובבים בקבוק על הרצפה. כשהבקבוק נעצר, הילד שהפייה פונה אליו, אומר את שמו ופרט מסוים על עצמו (הצעות להלן) ומסובב את הבקבוק.

בגד שאני אוהב

בעל חיים שאני אוהב

המנחה האהוב עליי בטלויזיה

אפשר לשחק גם בדרך אחרת: הילד שמסובב את הבקבוק מגדיר משימה לחבר, ומי שפיית הבקבוק תפנה אליו בסוף הסיבוב, יצטרך לבצעה, לדוגמה: עליך לקפוץ 5 פעמים, ועוד...

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

משחק דגם

ילד בונה מקוביות קטנות דגם. הילדים מסתכלים ומשתדלים לזכור אותו. אחד הילדים יוצא החוצה, והילד שבנה את הדגם משנה מקום של קובייה אחת. הילד חוזר לחדר, ועליו לגלות את השינוי ולהחזיר את הדגם למצבו הקודם.

אפשר לדקלם:

"באה חתולה, עברה מקובייה לקובייה, קפצה והכול קלקלה".

גמד קטן ביער

ילד אחד יוצא. ילד אחר מתכסה בבד במרכז החדר. כאשר הילד נכנס, הילד העטוף בד שר: "גמד קטן ביער לא זו ולא נע. מיהו הגמד הזה הלבוש כל כך יפה?". הילד שיצא מכריז: "גמד, גמד, גמד, תוציא יד, תוציא רגל, תשמיע קול, תשיר שיר". הילד שיצא צריך לגלות מי הילד שמסתתר.

סלט פירות

כל ילד הוא פרי (אבטיח, מלון, ענבים; תפוז, קלמנטינה, אשכולית וכו'). הגננת מספרת סיפור שמסביר את שמות הפירות. כשילד שומע את שם הפרי שבחר הוא קם ומחליף מקום עם ילד שבחר אותו הפרי. כשהגננת אומרת "סלט פירות", כל הפירות (הילדים) קמים ומחליפים מקומות זה עם זה.

המשחק מחייב את הילדים להיות קשובים ולהתיישב מהר במקום החדש שמצאו כי הסיפור ממשיך...

"פעם אחת לפני הרבה שנים, הגיע ... לשוק וניגש לדוכן האבטיחים, התחשק לו להכין 'סלט פירות'..."

מלך התנועות

ילד נבחר יוצא מהחדר. הגננת מְמַנָּה ילד שיהיה "מלך התנועות". הוא ממציא תנועות, ושאר הילדים פועלים על פי התנועות שלו (יש לומר לו כי הוא צריך להחליף תנועות ואחרי שעושים את התנועה שקבע כמה פעמים (קובעים מספר) – עליו לבחור תנועה אחרת). הילד שיצא חוזר ועליו לגלות מי הוא "מלך התנועות".

הילדים שרים "מלך התנועות מחליף תנועה כש... (הילד המנחש) לא רואה".

סבתא סורגת

לוקחים פקעת של חוט צמר ומעבירים אותה מילד לילד. הילד הראשון אווז בקצה החוט ומעביר את הפקעת לילד אחר. הילד שקיבל את הפקעת ממשיך לאווז בחוט, 'משחרר חוט' ומעביר את הפקעת לילד אחר וכך הלאה.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

הפקעת עוברת מילד לילד, ובאמצע, בין הילדים נוצרת 'רשת'. אחרי שהפקעת עברה אצל כל הילדים, צריך לנסות ולהחזיר אותה באותו המסלול בכיוון ההפוך (אפשר לשכלל את המשחק, ובזריקה הראשונה כל ילד ישאל את זה שאחריו שאלה אישית, וכשזורקים בחזרה - כל ילד יענה על השאלה ששאלו אותו).

תנועה בהמשכים

כל הילדים יושבים במעגל יוצרים ביחד קצב קבוע (במחזאות כפיים, ברקיעה ברגליים או בדרך אחרת שתיקבע). הילד הראשון בסבב עושה תנועה מסוימת לפי הקצב. הילד שמימינו חוזר על התנועה, וביתניים הילד הראשון עושה תנועה חדשה ו'מעביר' גם אותה הלאה'. ממשיכים עד שכולם מתבלבלים.

פעילויות להתמודדות עם מקום חדש, פרדה, עצבות וגעגוע

השיר: חֲבוּק בְּשָׂרוֹל / שלומית כהן-אסיף

אֲנִי שׁוֹמֵר	אִם פֶּתְאוּם
אֶת הַחֲבוּק שֶׁל אֲמִא	עֲצוּב לִי אוֹ קָר,
בְּשָׂרוֹל הַיָּמִינִי.	בַּחֲבוּק
	אֲנִי נֶזְכָּר.
אֲנִי שׁוֹמֵר	
אֶת הַחֲבוּק שֶׁל אֲבִא	אֲנִי מְחַבֵּק אֶת עֲצָמֵי
בְּשָׂרוֹל הַשְּׂמָלִי.	חֲבוּק כְּפֹל,
	רַק אֲנִי יוֹדֵעַ
	כִּי יֵשׁ בְּשָׂרוֹל.

מתוך הספר "נשיקה בכיס ועוד נשיקה" בהוצאת ספריית פועלים

- ✓ הגננת תקרא את השיר בקול, והיא והילדים ילוו את הקריאה בתנועות הגוף המתאימות על פי האמור בשיר.
- ✓ הילדים יחבקו את עצמם פעם ביד ימין, פעם ביד שמאל ופעם חיבוק כפול בשתי הידיים.
- ✓ בכל פעם ניתן להזמין ילד אחר להמחיש לפני החברים בית אחד מתוך השיר.
- ✓ אפשר להביא לגן חולצה מתכנתת שיש לה שרוולים ארוכים, ולהיעזר בה להמחזות השיר.
- ✓ לקראת סוף השבוע, כאשר הילדים כבר יכירו היטב את השיר, תינתן אפשרות למי שירצה לדקלם בית אחד מתוך השיר ולהמחזו לפני הילדים.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

נשיקה בכיס / שלומית כהן-אסיף

קח את הנשיקה	יש לך נשיקה בכיס.	תקדד לך על ריס
שומר אותה בכיס.		יש לך נשיקה בכיס.
אם תלך לאבוד	אם תהיה עצוב	
אם מישהו ירביץ	אם דמעה של גשם	
אם מישהו יקעיס		

מתוך הספר "נשיקה בכיס ועוד נשיקה" בהוצאת ספריית פועלים

השיר "נשיקה בכיס" מספק הזדמנות לשיחה על רגשות.

לאחר קריאת השיר לפני הילדים ניתן להפנות אליהם שאלות, לדוגמה:

"מה כדאי להמליץ לילד (בשיר) לעשות כדי להתגבר ברגע של עצב וכעס?"

"באילו מקרים נוספים יכול הילד להוציא את הנשיקה מהכיס?"

ניתן להציע לילדים לצייר ולגזור נשיקות ולשמור אותן בכיס ובמגירה האישית או ליצור כיסים, לבחור ולצייר את הדמויות שאלהן ישלחו נשיקות מתוך הכיס - אימא, אבא, חבר טוב, סבא, סבתא ועוד.

התמודדות בעזרת 'בובת חבר' של הגננת

גננת הצהרון תבחר בובה או בובת תיאטרון שתשמש בתפקיד 'בובת חבר' ותסייע לה ביצירת דיאלוג עם הילדים במפגש המליאה, במעברים, במהלך פעילויות בקבוצה קטנה וגם בשיחה אישית עם ילדים לפי הצורך.

'בובת החבר' תהיה דמות רכה שתלווה את הילדים במהלך השבוע הראשון ואולי גם בהמשך השנה.

הבובה/הדמות הרכה תצא בהפתעה מתוך תיק הגננת / קופסת הפתעה ותברך את הילדים עם הגעתה של גננת הצהרון לגן. היא "תדקלם" או "תשיר" ותשמש כלי עזר להעלאת מצבים רגשיים וחברתיים שהילדים חווים בימים הראשונים בגן ובחייהם בכלל.

אפשר שבובת החבר תחוד חידות / תשאל שאלות פתוחות אחרי קריאת סיפור וגם תנחה פעילויות קצרות במעברים: לפני ארוחת הצהריים, אחרי ארוחת הצהריים, בפעילות בקבוצה קטנה ובסיום היום.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

התמודדות בעזרת משחקיית השאלה של משחקים מוכרים ואהובים - מהבית לגן

ניתן ליצור משחקיית השאלה של משחקים אהובים מהבית (בדומה לספרייה).

ניתן לאפשר בכל יום לקבוצת ילדים להביא מביתם את המשחקים המוכרים והאהובים עליהם וללמד את החברים החדשים בגן לשחק בהם (בקבוצות מתחלפות).

התמודדות בעזרת "חפץ מעבר"

"חפץ מעבר" הוא מושג המתייחס לחפץ אישי שפעוטות מאמצים לעצמם והוא עוזר להם להירגע ולהתגבר ברגעי משבר בעת המעבר משהות עם ההורה לשהות בלעדיו. חפץ המעבר תורם ליכולתו של הילד להירגע באופן עצמאי, והוא עוזר לו להתמודד עם חרדה, אי שקט ומשבר.

(חפץ המעבר עשוי להיות חיתול בד רך, שמיכה, דובי או כל חפץ אישי אחר)

ניתן להגדיר פרק זמן שבו הילדים יוכלו לאחוז בחפץ ואחר כך לבקשם להניחו במגירה האישית.

רגעי משבר עלולים לצוץ בצוהרי היום, כשהצוות החינוכי של הבודק מתחלף ומגיעות דמויות לא מוכרות; כאשר הילדים נתקפים געגוע להוריהם ועוד. אפשר להבטיח להם כי בכל עת יוכלו לגשת למגירה ו"לפגוש את החפץ" שלהם. ידיעת הילדים שהאפשרות עומדת לרשותם, משחררת אותם מדאגה ומאפשרת להם להיפרד מהחפצים. כאשר הילד ירגיש בטוח בסביבתו ויסמוך על יכולתו העצמאית, תתרחש הפרדה מחפץ המעבר ללא קושי.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

הצעות לפעילויות בנושא חגי תשרי - התחלות לראש השנה

חיבור לראש השנה - החג וסמליו

ראש השנה הוא החג הראשון שחוגגים בגן. ההתכוננות לקראתו תכניס את הילדים לאווירת החג הקרב ובא. מעורבותם בכל שלבי העשייה תתרום להרגשת השותפות והשייכות. ראש השנה מזמן לילדים חוויה חברתית, חושית, רגשית, אינטלקטואלית ודתית. חוויות אלה תבואנה לידי ביטוי בפעילויות רבות שיוצעו לילדים בגן בשעות הבוקר.

כניסתה של השנה חדשה - פעילות בקבוצות קטנות בנושא התחלות

מה ההתחלה מביאה עימה?

- ✓ גננת הצהרון תזמין את הילדים לספר על התחלות שחוו.
- ✓ הגננת תגזור מתוך עיתונים ומגזינים ישנים תצלומים ותמונות שמסמלים התחלות שונות שקשורות לעולמם של הילדים.
- ✓ גננת הצהרון תכין לה מראש את "שקית/קופסת ההתחלות" ולתוכה תכניס את התצלומים והתמונות המסמנים התחלות שונות, כמו: התחלת החיים – תינוק, גוזלים; התחלת היום – זריחה, הליכה לבית הספר, הליכה לעבודה; התחלת התא משפחתי – חתונה; התחלת הלימודים בבית הספר – "שלום כיתה א'" ועוד.
- ✓ הגננת תזמין ילדים (בכל פעם ילד אחד) ותציע להם לבחור מתוך "שקית/קופסת ההתחלות" תמונה, להראות אותה לחבריהם ולשתף אותם ברגשות שהיא מעוררת בהם.

מתחילים מחדש

- ✓ הגננת תבקש מהילדים שישתפו את החברים בתחושות המתעוררות בהם במקרים שבהם הם צריכים להתחיל משהו מחדש, לדוגמה: להתחיל ציור מחדש, להשלים עם חבר ולהתחיל את החברות עימו מחדש, להתחיל משחק מחדש, להיכנס לגן מחדש וכו'.
- ✓ הגננת תשאל את הילדים מה הם מרגישים במצבים של התחלות חדשות.

משאלות הלב של הילדים לשנה החדשה בגן

גננת הצהרון תשאל את הילדים שאלות, לדוגמה:

- "איך הייתם רוצים להתחיל את הבוקר בכל יום שאתם מגיעים לגן?"
- "איזה משחק/ספר הייתם רוצים שיהיה בגן שלכם?"
- "מה הייתם מבקשים שיקרה לכם השנה בגן?"
- "מה הייתם מציעים לעשות בגן בכל יום אחרי ארוחת הצהריים?"

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

הגגנת תכתוב את משאלות הלב של הילדים, והילדים יבטאו אותן בציר. את המשאלות אפשר להציג בגן בדרכים שונות:

- ✓ **"עץ המשאלות לשנה החדשה"** – מכינים עלים. על כל עלה הגגנת כותבת משאלה של אחד מילדי הגן, והילד שהביע אותה מקשט ומעטר אותה. יוצרים עץ ומחברים אליו את כל העלים, ומקבלים עץ משאלות משותף.
- ✓ אפשר להכין פתקי משאלות (בצורת לב), לכתוב עליהם ולקשטם, ואז לחברם ולתלות אותם כמרצדת (מובייל) של משאלות הלב.
- ✓ גגנת הצהרון תכין עם הילדים את **"תיבת המשאלות"**: הילדים יכניסו את משאלות ליבם המצוירות אל תוך מעטפות וישלשו אותן אל תוך התיבה. במפגשים בקבוצות קטנות / במליאה יוכלו לפתוח מעטפות אחדות ולהתייחס למשאלות שלהם.
- ✓ אפשר לקיים שיחה עם הילדים ולעודדם להעלות הצעות לדרכים שבאמצעותן יוכלו לממש את משאלות ליבם.
- ✓ **"בלוני משאלות"** – לכל בלון מנופח תוצמד משאלת לב של ילד/ה לשנה החדשה, ובטקס משותף יפריחו כל הילדים את משאלות הלב שלהם לשמיים.

פעילויות מוצעות לחינוך המיוחד

יעדי תוכנית "ניצנים" בחינוך המיוחד יתבססו על יעדי התוכנית בחינוך הרגיל, בהלימה ליעדים בתוכניות לימודים אישיות וקבוצתיות בתחומים האלה:

- תמיכה לימודית בהתאם לצורכי התלמיד כפי שהם באים לידי ביטוי בתוכניות האישיות (תל"א/תח"י) ובהתאם לתחומי הדעת ולנושאי הלימוד.
 - חשיפה והתנסות חווייתית בתחומי העשרה כהרחבה וכהשלמה לנושאים הנלמדים: פעילויות בתחומים כגון אומנויות, ספורט, חינוך סביבתי, מעורבות חברתית ועוד.
 - חיזוק הקשר תלמידים-הורים-צוות חינוכי באמצעות פעילויות משותפות.
- התוכנית היא המשך טבעי לתוכנית הבוקר, ועל כן בהפעלתה יישמרו עקרונות הפעולה הנהוגים בגן בשעות הבוקר, מתוך התאמה לגודל קבוצת התלמידים ולהרכבה.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

הצעה לסדר יום

(מסיום יום הלימודים ועד השעה 16:00)

סדר יום	תכנים
	✓ סדר היום <u>גמיש</u> ויותאם לילדים ולמזג האוויר
14:00–13:40	מפגש מעבר וחפיפה פדגוגית משותפת בין גננת הבוקר לגננת "ניצנים", הכוללים שירים, סיפורים ומשחקים מפעילים.
14:30–14:00	ארוחת צהריים משותפת סביב שולחנות, המשלבת פעילות המקדמת כישורי חיים של הילדים כגון עריכת שולחנות, הגשה, הכנת סלט, פינוי.
<u>15:30–14:30 התכנים והפעילויות ייקבעו על פי המתאים לילדים ולמצב רוחם, לתנאי מזג האוויר וליכולת הצוות.</u>	
15:00–14:30	פעם-פעמיים בשבוע – תוכנית העשרה חיצונית בחלוקה לשתי קבוצות. ביתר הימים - פעילות יזומה של גננת "ניצנים".
15:30–15:00	פעילות חופשית הפגתית ומרגיעה, זורמת וחופשית במרחבי הגן: האזנה למוזיקה, עיון בספרים, פעילות חופשית בסדנה להבעה ויצירה בחומרים, פעילות בתנועה, פעילות גופנית, הכנת מאכלים, אפייה ועוד.
	ו/או פעילות חופשית חברתית וגופנית בחצר.
16:00–15:30	מפגש קצר בין חברים – משחקי חברה שבחרו הילדים – המשחק בהנחיית ילדים.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

בס"ד

הצעות לפעילויות בחינוך החרדי

פתיחת שנת לימודים היא מאורע מרגש, מלווה בחששות ובלבטים...

כדי להקל על כל הנוגעים בדבר, חשוב שביום הראשון של שנת הלימודים יהיו המקום והצוות ערוכים לקבלת הילדים ולפעמים גם לקבלת הוריהם...

ראשית, יש לדאוג למקום פעילות מאוורר ללא גודש מיותר, נעים ואסתטי.

כדי שכל ילד יחוש שנוכחותו בגן חשובה, נתלה לוח (הדומה ללוח "מי בא לגן") הנותן לילדים אפשרות לבטא את רגשותיהם ולהביע את נוכחותם. (מצורף)

יש לילדים הזקוקים למקום או למרחב אישי וליציאה מהקבוצה לפרקי זמן קצרים: התחככות ממושכת עם בני גילם מזמנת לילדים צעירים אתגר שיש בו הזדמנות ליצירת קשר ולהתחברות ובד בבד הוא עשוי להיות מוקד ללחץ ולהתמודדות עם מצבי תחרות.

כדאי לקבוע בסדר היום זמנים להתרגעות וליצור פינה אינטימית לילדים הזקוקים לפרישה זמנית מהמולת הסביבה. ניתן ליצור פינה שתופרד מהמרחב הכללי בוילון שקוף שיותקן מהקיר או מהתקרה עד הרצפה. הילדים יוכלו להביא עימם לפינה ספר, בובה או כל חפץ אחר על פי בחירתם. רצוי ליצור "פינה רכה" שבה יהיו ספה קטנה וכריות גדולות, בובות רכות גדולות, בדים ומטפחות. אפשר לבקש מהילדים להביא נעלי בית רכות ונעימות.

"המרחב האישי" - ניתן לבקש מההורים ליצור עם ילדיהם שטיחונים אישיים (אפשר ממטלית לניקוי רצפה העשויה כותנה). על השטיחון ניתן לרקום ולהדביק, ואפשר גם לצרף אליו קישוטים רכים ונעימים. השטיחון יהיה בשימוש הילד בצהרון ו"יסמן" את המרחב האישי שלו: הוא יוכל לבחור לפרוש אותו במקום שיוגדר לכך, לשבת עליו או להניח עליו חפץ אישי, משחק וכדומה.

השימוש בשטיחון האישי, כפי שיוסבר לילדים, יהיה סימן לכך שהילד מבקש זמן אישי ופרטי בלי אחרים. עם סיום השימוש בשטיחון, הילד יחזיר אותו למקום המיועד לכך.

חצר - בשיתוף עם מנהלת הגן, נדאג לכל פינה הדורשת ריענון. בכל פתיחת יום צהרון החצר צריכה להיות גרופה ונקייה, וכך גם בסופו לפני הכניסה לכיתה.

רגשות

מה עושים? ילדים נסערים רגשית והקשב שלהם חלקי: בעת ההתרגשות של הפרדה והמפגש עם

המסגרת החדשה, מרבית הילדים מתקשים להתמקד ולהיות בקשב מלא להוראות מורכבות ולמשימות הדורשות מהם התארגנות. על כן חשוב לבחור פעילויות מהנות ומרגיעות שאינן דורשות התבטאות מילולית רבה. פעילות יום-יומית במסגרת המפגש, במליאה או בקבוצה קטנה, סביב שירים

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

ודקלומים המבוססים על מצלול, חריזה ומנגינות קליטות, מהנה ויוצרת אווירה מקרבת, חמימה ונעימה.

נושאים לשיחה

- ☒ חוקים, כללים, אמנה.
- ☒ ההיכרות עם המרחב מעניקה תחושת ביטחון... היכן השירותים? (למסגרות מאוחדות ומצטרפים)
- ☒ מה חווייתי בחופש? תקופת החופשה מזמנת לילדים חוויות בתחומים הקרובים לליבם ולעולמם. חשוב לתת מקום לחוויות אלו ולהתייחס אליהן כדי לחזק את תחושת השייכות של הילדים למשפחתם ואת הקשר בין המשפחה למסגרת.
- ☒ הילדים יוזמנו להביא מהבית תמונות מהחופשה שעברה. הם יבחרו את התמונות ויכלו לספר לחברים מי הן הדמויות המופיעות בתמונה, היכן המקום שבו בילו בחופשה, עם אילו חברים נפגשו ומיני חוויות שנשארו מהתקופה. כדאי להציג את התמונות באלבום כדי שבהמשך הילדים יוכלו לחזור ולספר על החופשה המשפחתית ועל החוויות שנשארו להם ממנה בזיכרונם.
- ☒ המילה התחלה מזכירה לי.... כל ילד בתורו מספר מה המילה "התחלה" מזכירה לו, הגננת רושמת, מתייחסת, ובסופו של דבר – תולים בגן. אפשר גם לאייר (אפשרי בשמש אסוציאציות).
- ☒ הילדים יכירו כמה שירים שעוסקים בהיכרות ובהתחלות. לאחר מכן הם יוזמנו ליצור ספרון של שירים מוכרים ולאיייר אותו. ניתן ליצור ספרונים שונים שבכולם אותם השירים ולעודד עבודה קבוצתית.
- ✓ משחקי אצבעות שונים.
- ✓ סיפורים לפתיחה: "תגדי איך קוראים לך", "הכיסים של אפרים".
- ✓ שירים: מגירה של חיבוקים / עדנה מנת
- ✓ משחקי היכרות וחברה – מצורף קובץ
- ✓ משחק דידקטי – ניתן לקבוע זמן בסדר היום למשחק דידקטי.
- ✓ אלבום היכרות: "דברים שאני אוהב" – כל ילד מצייר משהו שהוא אוהב במיוחד. הצוירים יאוגדו לאלבום ש"יטייל" בין ילדי "ניצנים".

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

הצעות

להתחיל את הפעילות השנתית לאחר הקניית כללים בסיסיים של משמעת. יש ליידע את הילדים מה מותר ומה אסור ולהיות עקיבים. נכין ספר שיכלול את חוקי הצהרון או נחבר אמנה (ניתן להתיעץ בעניין זה עם המנחה). כדאי ורצוי לשתף את הילדים בכמה מכללי הצהרון, נוסף על אלה שאת מנחילה. הילדים יציעו כללים, והצוות ירשום חוזה. ניתן לתלות את האמנה שעליה חתומים כל הילדים במקום בולט. מומלץ לקיים תיאום ציפיות בין צוות הצהרון ובין צוות הבוקר.

בקשו מהמנחה המלווה כלים לביצוע תיאום ציפיות.

פרדה בימים הראשונים...

הפרדה בתחילת השנה והשהייה הממושכת בצהרון, קשות לעיתים לילדים, לצוות וגם להורים. הגבירו את ביטחון ההורים שבזמן שילדיהם שוהים בצהרון, הם נמצאים בהשגחת צוות מסור והוא יהיה קשוב להם וייענה לצורכיהם בכל עת.

"טקסי מעבר" קבועים יקלו על ילדים במעברים ובפרדה. כטקס כזה יכולים לשמש שיר, דקלום קבוע, משחק קבוע, משחק אצבעות קבוע ועוד. ברגע התחלת הטקס, הילד מבין כי חלק א' של שהותו במוסד החינוכי הסתיים, ומתחיל עכשיו חלק ב'. הטקס עוזר לילדים גם בתפיסת הזמן, ובאומדן הזמן שיחלוף עד לבואם של ההורים לקחתם הביתה. תחושה זו תורמת לתחושת הביטחון הכללית שלהם.

חשוב לשים לב כי קצב ההתאקלמות של הילדים אינו אחד. הוא שונה מילד לילד, וגם אצל ילד אחד עשויים להיות בו הבדלים בין חלקי היום: יש ילדים המרבים לבכות בבוקר ונרגעים במהלך היום; אחרים בוכים במשך שעות רבות או לקראת סיום יום הפעילות; ויהיו שיתחילו לבכות דווקא בצהרון.

חשוב לסכם עם ההורים (בשיתוף גננת הבוקר) שבכל יום בעת הפרדה מילדם, יודיעו לו מי יבוא לקחתו בסיום יום הלימודים. ילדים זקוקים להכנה ומתקשים להתמודד עם הפתעות.

הצעות לפעילויות להתמודדות עם מעברים...

♥ **מגירה של חיבוקים / עדנה מנת** (רעיון ופעילות בהמשך)

♥ **"בובה אני..."**

מפגש משותף של הורים וילדים שיכלול פעילות חווייתית בצירוף בובה או בובת כפפה, שתשמש דמות מלווה לאורך החודש הראשון בצהרון. לדוגמה: בתחילת השנה, הבובה תברך "בברכה" הבאים לצהרון קריית הילד, ואולי "תדקלם" או "תשיר" עם הילדים קטע שמטרתו לרכז את תהליך המעבר לצהרון. לדוגמה: השיר "הינה מה טוב" (מן המקורות. הלחן – עממי).

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

♥ חפץ מעבר

"חפץ מעבר" הוא מושג המתייחס לחפץ אישי שפעוטות מאמצים לעצמם והוא עוזר להם להירגע ולהתגבר ברגעי משבר בעת המעבר משהות עם ההורה לשהות בלעדיו. חפץ המעבר תורם ליכולתו של הילד להירגע באופן עצמאי, והוא עוזר לו להתמודד עם חרדה, אי שקט ומשבר.

(חפץ המעבר עשוי להיות חיתול בד רך, שמיכה, דובי או כל חפץ אישי אחר)

ניתן להגדיר פרק זמן שבו הילדים יוכלו לאחוז בחפץ ואחר כך לבקשם להניחו במגירה האישית.

רגעי משבר עלולים לצוץ בצוהרי היום, כשהצוות החינוכי של הבוקר מתחלף ומגיעות דמויות לא מוכרות; כאשר הילדים נתקפים געגוע להוריהם ועוד. אפשר להבטיח להם כי בכל עת יוכלו לגשת למגירה ו"לפגוש את החפץ" שלהם. ידיעת הילדים שהאפשרות עומדת לרשותם, משחררת אותם מדאגה ומאפשרת להם להיפרד מהחפצים. כאשר הילד ירגיש בטוח בסביבתו ויסמוך על יכולתו העצמאית, תתרחש הפרדה מחפץ המעבר ללא קושי.

♥ "יש לי, יש לי!" פעילות לקבוצה קטנה של ילדים צעירים

הילדים יוזמנו להביא מהבית בובה או דובון, חפץ או משחק. הם יוכלו, אם יבחרו בכך, להציג אותם לחבריהם. הם יוכלו להסביר מדוע בחרו בחפץ, מה מקומו בבית, מי נתן להם אותו, ומה הם מרגישים כלפיו. אפשר לצלם תמונה של כל בובה/דובון/חפץ בנפרד, תמונה של כל ילד עם החפץ שלו, תמונה של כל הבובות, הדובונים והחפצים עם הילדים ל"תמונת מחזור". כדאי להציג את התמונות באלבום ולהניח ב"פינת הצהרון" (אם אין לכם, הגיע הזמן...) כדי שבהמשך הילדים יוכלו לחזור ולספר על הבובות, הדובונים והחפצים שהם בחרו.

♥ משחקיית השאלה - השאלת משחק מהגן לבית

ניתן ליצור משחקיית השאלה של משחקים (נוסף על הבאת חפץ מעבר מהבית לגן): בובה, דובון, ארנב וכדומה. ניתן ליצור חיבור גם על ידי הבאת חפץ מהגן אל הבית. ניתן לאפשר בכל יום ל-5-6 ילדים לשאול מהגן חפץ אחד עד למוחרת. חשוב להדגיש לפני ההורים את חשיבות יצירת הקשר בין הצהרון לבית ולהציע להם להעלות על הכתב את הפעולה שהילדים בחרו לעשות בחפץ ששאלו לביתם: להאכיל אותו, לטפל בבובה ה"חולה", להשכיב לישון, לצאת לטייל וכו', ולשלוח לגן. כך נוכל לשתף את כל הילדים ב"מה קרה לבובה/לדובי בבית של רבקי?"

בהצלחה רבה!

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

מגירה של חיבוקים / עדנה מנת

שיחה:

משעשע לחשוב שיש בלב מגירה חמודה, מלאה בחיבוקים של אבא ואימא אוהבים, סבא וסבתא שמפנקים, ובכל רגע של געגוע ניתן לגשת אליה ולשלוח מתוכה חיבוק אחד או שניים ולהחזיר את החיוך לפנים.

מתי לדעתכם, כדאי לשלוח מהמגירה את החיבוק?

מה מסוגל החיבוק לעשות?

למה צריך לשמור את החיבוק הגדול חזק-חזק?

מי מכיר ילד או מבוגר ששומר על החיבוק ומשתמש בו?

מה עוד יכול להיות במגירה ונוכל להיעזר בו בשעת הדחק?

הצעה לפעילות:

ניתן להכין קופסה מקיפולי נייר, והיא תהיה המגירה. הילדים יוכלו להכין פתקים שעליהם מילים או ציורים של חפצים שעשויים לסייע להם להתגבר על הגעגוע ולהכניסם לתוכה (מצורף הסבר להכנת הקופסה).

מגירה של חיבוקים / עדנה מנת (מופיע בסוף הקובץ בפורמט לתלייה במסגרת הצהרון)

ואם יקרה, חמוד שלי
דבר מרגיז או לא נעים,
ואם יכאב לך בפנים
ותרגיש עצוב או רע,
אז תוציא מהמגירה
חיבוק אחד אוהב-אוהב
והוא ימחק את הכאב.

בוא אליי, חמוד שלי
קח חיבוק גדול, ענק,
ושמור אותו חזק-חזק
במגירה של חיבוקים
אצלך בלב.

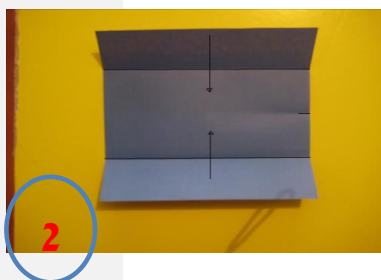

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

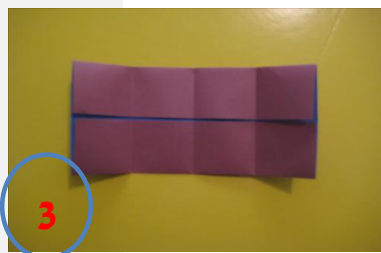
להכנת קופסת אוריגמי פשוטה :

רמת קושי : מתחילים

הוראות:

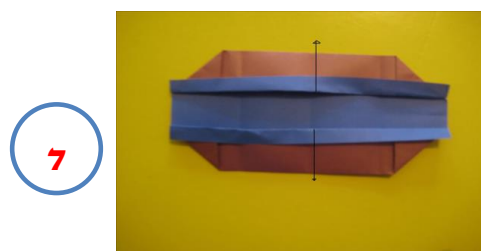
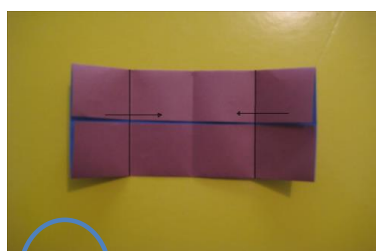
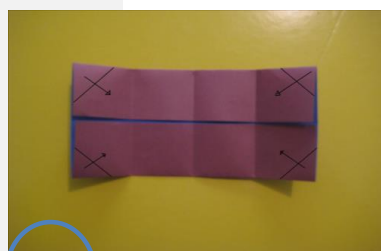

1. חומרים :
ריבוע נייר
2. קפלו את הנייר לשניים והדקו צד אחד כדי ליצור קפל שישמש סימון לקו האמצע של הריבוע. לאחר מכן, קפלו את החלק העליון והתחתון עד למרכז שסימנתם.

3. כעת קפלו לרוחב.
4. פתחו את הקפל שכרגע עשיתם.
5. קפלו את הפינות כלפי המרכז והשאירו מקום למכפלת.
6. קפלו את הנייר מעל למשולשים שכרגע קיפלתם.
7. קפלו את שתי המכפלות שכרגע קיפלתם ומשכו אותן כלפי מעלה והחוצה עד שנוצרת קופסה.
8. כך נראית הקופסה המוכנה :

מכניים שתיים כאלה - אחת תשמש קופסה, האחרת - מכסה.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

מגירה של חיבוקים/ עדנה מנת

בוא אליי, חמוד שלי
קח חיבוק גדול, ענק,
ושמור אותו חזק-חזק
במגירה של חיבוקים
אצלך בלב.

ואם יקרה, חמוד שלי,
דבר מרגיז או לא נעים,
ואם יכאב לך בפנים
ותרגיש עצוב או רע,
אז תוציא מהמגירה
חיבוק אחד אוהב-אוהב
והוא ימחק את הכאב.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

אוסף משחקים לתחילת שנה

שם המשחק	גיל	פירוט המשחק
אמור את שמך - 1	מגיל 3	כל ילד בתורו אומר את שמו. שאר הילדים חוזרים אחריו באותו האופן שבו השם נאמר (לאט, מהר, חזק, חלש, קטוע, עם חזרות וכו').
אמור את שמך - 2	מגיל 3	כל ילד בתורו מכריז את שמו לפי ההוראה שניתנה לו : בקול! בלחש! בקצרה! באריכות! בתוספת תנועה וכדומה.
שם ובקבוק...	מגיל 4	'הבקבוק המסתובב' - הילדים יושבים במעגל ומסובבים על הרצפה במרכז המעגל - בקבוק. כשהבקבוק נעצר, הילד שפיית הבקבוק פונה אליו ואמר את שמו ומאכל אהוב עליו, ולאחר מכן יסובב את הבקבוק.
הדייג הקטן	מגיל 3	מכינים דגים מחומר שנקרא מפל. על כל דג כותבים שם של ילד. לקצה הדג מוצמדת סיכה משרדית ממתכת. מכינים חכה ובקצה החוט שלה קושרים מגנט. כל ילד בתורו חובש כובע של דייג ובוחר לדוג ממבחר הדגים המפוזרים על הרצפה (להוספת עניין, את הדרך אל הבריכה יבחר לעשות בקפיצות/בדילוגים/על רגל אחת... וכד'). הילד מחפש את הילד ששמו עלה בחכה, לוחץ לו יד ומעביר לו את הכובע והחכה והדג... וכך ממשיכים....
הקש את שמי	מגיל 4	מכינים מראש חפצים שבהם ניתן להקיש. כל ילד מקיש את שמו בצורה מיוחדת, ושאר הילדים מחקים אותו.
זהה מי אני	מגיל 4	המדריך מקיש בקצב קבוע. הילדים הולכים באופן חופשי בחלל החדר. כשהתיפוף פוסק, הילדים עוצרים. המדריך קורא בשמו של אחד הילדים, וכל שאר הילדים פונים אליו ומושיטים לכיוונו את היד בתנועת ברכה.
זה הקול שלי...	מגיל 4	כל אחד אומר משהו בצורה מיוחדת. לכל ילד קול שונה. מקליטים את קולות הילדים ומאזינים להם... מנסים לזהות מי זה.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

כדור עובר	מגיל 5	עומדים במעגל. אחד הילדים עומד במרכז המעגל ומחזיק כדור. הוא קורא בשם של ילד מילדי הצהרון וזורק את הכדור כלפי מעלה. הילד שקראו בשמו צריך לתפוס את הכדור, ואחרי שיתפוס אותו – יזורק אותו למעלה ויקרא בשמו של חבר אחר. ניתן לשחק בשני מעגלים.
אבדה לנו כבשה	מגיל 3	מוציאים ילד, ומבין הילדים שבחדר בוחרים חבר/ה. הילד שיצא נכנס. שרים: "אבדה לנו כבשה, אלוג'ייה אלוג'ייה". הילד שואל: "איזו חולצה הייתה לה? אלוג'ייה אלוג'ייה". הילדים עונים: "חולצה עם פסים. אלוג'ייה אלוג'ייה". וכך הלאה.. עד שהילד חושב שגילה את פתרון החידה: "האם זאת רותי? אלוג'ייה אלוג'ייה". הילדים עונים: "נכון הדבר, הצטרף/י למעגל". כך ממשיכים...
משחק החישוקים	מגיל 3	עשרה ילדים מטיילים בין החישוקים לצלילי מוזיקה מקפיצה. כשהמנגינה נפסקת הילדים נכנסים לחישוקים, וכל אחד אומר את שמו ואת שם החיבה שלו. בהמשך, מסירים חישוק אחד, שוב מטיילים, וכשהמנגינה נעצרת שוב קופצים לחישוק. כולם אומרים כעת את שם הילד שנותר ללא חישוק.... וחוזר חלילה עד שלא נותרים חישוקים.
כדור זהב	מגיל 3	מעבירים כדור זהב מיד ליד ומלווים את ההעברה בשירה: "כדור זהב עובר, כדור זהב עובר, כדור זהב עובר, כדור זהב עוצר!" - הילד שכדור הזהב אצלו אומר את שמו וכו'.
משחק הפכים	מגיל 4	הגננת מכריזה שם של אחד הילדים בקול והקבוצה עונה בלחש, ולהפך: הגננת אומרת שם של אחד הילדים בלחש, והקבוצה - מכריזה בקול.
הציור שלנו	מגיל 4	מניחים במפגש בריסטול לבן וטושים בשלל צבעים. הילד שיוזמן להתחיל במשחק יצייר קו כלשהו ויאמר את שמו ותחביב שלו (או משהו שהוא אוהב מאוד לעשות). כל ילד שייגש לבריסטול בתורו, יתחבר לקו הקיים ויוסיף עליו. נקבל יצירה משותפת ותנועתיות וחיבור מיוחדים.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

רוץ רוץ שב	מגיל 3	יושבים במעגל. נזמין את אחד הילדים לצאת מהמעגל ולרוץ מסביב לקבוצה. כשיישמע סימן מוסכם, כמו צליל או מחיאת כף, עליו להתיישב בין שני חברים ולהכריז את שמם.
שיר ישיבה	מגיל 3	"הראשונה יושבת מאיה, ועל ידה יושב דני ד-ד-ני-ני-ני 2X, ועל ידו יושבת אסתי, ועוד עד הילד/ה האחרון/ה. ניתן לשיר גם לפי שם המשפחה.
שמות בחרוזים	מגיל 4	בקבוצה קטנה - כל הילדים מקישים על הברכיים בזמן הדקלום: "שמות בחרוזים, שמות בחרוזים. שמי שרה וזה מתחרז עם מורה" "שמי יאיר.... וזה מתחרז עם עיר" (כולם עוזרים לו להשלים) ושוב – "שמות בחרוזים...שמי גיל... וזה מתחרז עם צליל" וכן הלאה.
שמי בצליל	מגיל 4	הילדים יושבים במעגל. אחד הילדים אווז כל נגינה, מקיש עליו את שמו ומעביר את הכלי לילד שלצידו.
'תן יד'	מגיל 3	יושבים במעגל. הילד שנבחר להתחיל במשחק קס, אומר את שמו ונותן יד לחבר שיושב לידו; הילד שקיבל יד קס ואומר את שמו ונותן יד לילד שבצידו השני וכך הלאה עד שהמעגל עומד ונסגר.
'תן יד' המשך - מצב הפוך		הילד האחרון מהפעילות הקודמת מכריז את שמו ומתיישב בחזרה, וכך ממשיכים כולם עד שכל הקבוצה חוזרת למצב של ישיבה.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

שירים ודקלומים ליום הפעילות

שלום / אריאלה סביר

שלום היא מילה מאוד קלה
יש בה שתי הברות:
פותחים ב-ש סוגרים ב-לום
ביחד נאמר:
שלום!

שלום לכם, שלום לכם, שלום
לכם שלום!
ומה שלומכם, ומה שלומכם,
ומה שלומכם היום?
היה לי נחמד לראות אתכם,
היה לי נחמד לפגוש אתכם,
שלום לכם

יצאתי לטייל / אריאלה סביר

יצאתי לטייל והידיים בכיסים
פגשתי חתולים - מיאו מיאו
כלבלבים - האו האו
וגם סוסים - הי הי הי
אצבע אחת אוציא מהכיס,
אומר שלום ושוב אכניס.

בפעם השנייה מתחילים
מהתחלה ושרים עד "הי הי הי"
כפי ששרנו קודם. ואז משנים:
"שתי אצבעות אוציא מהכיס,
אומר שלום, ושוב אכניס".

וכך הלאה: "שלוש אצבעות",
"ארבע אצבעות" וכו'....

שלום / שרה זילברברג

יד אחת נרים שלום שלום שלום
הורד לאט לאט לאט.
עצור! בבת אחת
יד שנייה נרים
שלום שלום שלום
הורד מהר מהר מהר
עצור ולא יותר...
שלום בשתי ידיים
ומחיאאות כפיים
לפי הקצב היי היי היי
נשירה ידידיי.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

היד שלום אומרת / אריאלה סביר

היד שלום אומרת

נפתחת ונסגרת.

היד שלום אומרת,

נפתחת ונסגרת.

שלום, שלום,

נפתחת ונסגרת

שלום, שלום

נפתחת ונסגרת.

שלום (ביד ימין)

שלום (ביד שמאל)

ולהתראות (תנועת שלום בשתי הידיים).

יד ימין הרם אל על

ואחריה שמאל מיד

דפיק ודפוק ברגל הך

בידיים כף נמחא

ועכשיו שלום

שלום ולהתראות

הייתם נחמדים מאוד (את השורה
הזאת ניתן לשנות)

או: השתתפתם יפה מאוד, עשינו
הרבה היום ...

עוד ועוד כיד הדמיון הטובה....

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

שיר פרדה / אפרת פרץ
וליאורה שלזינגר "שירים
וסיפורים על אצבעות"

שלום לכם, להתראות,
היה נעים איתכם היום.
כף אל כף, יד אל יד
נחזור וניפגש, היה נחמד.
כף אל כף, יד אל יד
נחזור וניפגש היה נחמד.
להתראות....

תגידו לי שלום במחילה --

תגידו לי שלום ברקיעה --

תגידו לי שלום בטפחה --

תגידו לי שלום בפה --

ש-ל-ו-ם!

אפשר להוסיף שמות כלי נגינה כגון
בחליל, בתוף וכו' או קולות של חיות:
כמו חתולים כמו כלבים וכו'

גם הגדולים אוהבים את זה מאוד!

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה לתוכניות משלימות למידה

במהלך יום הפעילות בצהרון ניתן לשאול את הילדים את השאלה: איך אני מרגיש בצהרון?
ולאפשר לילד לבחור פרצוף ולספר או להסתפק בבחירת פרצוף.

גלגל רגשות

